

tíðindablaðið

sosialurinn

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: P/f Sosialurinn ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl
Bláðólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurinn
Prent: P/f Pressan 1981

oddagrein

Aftaná fiski-
vinnutingið

NÚ ER fiskivinnutingið farið afturum og eftir er at gera eina niðurstøðu. Evnini á tinginum vóru sum áður sagt frá, lutvíst prísáseting og lutvíst fiskasølumál. Sjálvt um hesi viðurskipti eru nær tengd at hvørjum øðrum, kann gerast fylgjandi niðurstøða um hvørt av hesum málum:

SEMJA var um, at prísásetingin ikki í nóg stóran mun tryggjar eina hægst møguliga úrtøku til samfelagið. Sum kunnugt eru virkini tryggjað eitt skiftisavlop, sum skuldi kunnað góðligu teirra útreiðslur, og tað uttan mun til um høgur ella lágar prísar fæst fyri vørna. Hetta er óheppið, tí ein slík skipan leggur ikki nóg stórt trýst og framleiðslu- og sølulið at fáa hægst møguligan prís. Eitt gott dømi um hetta er kongafiskurin. Virkini gjalda í dag kr. 1,50 og fáa tað sama burtúr, sum tá tey gjalda kr. 3. Úrslitið er ein ovurhonds studningstørvur, sum samfelagið neyvan kann forsvara at gjalda.

MEN HER kom formaðurin í Føroya Fiskimannafelag við uppskoti um eina aðra prísásetingarskipan, sum í ein stóran mun til sleppa okkum undan vansomum við núverandi skipan.

HETTA uppskot fekk sum heild eina góða undirtøku og lægmaður gav tilsøgn um at arbeiða víðari við hesum uppskoti. Hetta merkir, at útlit er til, at ið hvussu er okkurt ítøkiligt fer at spyrjast burtur úr hesum fiskivinnutingi. Og úrslitið fer helst at vísa, at henda samgonga er meira »liberal« enn teir flokkar sum gera krav uppá hetta heitið!

Í FISKASØLUMÁLUM kom einki serligt ítøkiligt burtúr. Allir fyrilestrahaldararnir hildu ikki núverandi skipan geva ta størsta úrtøkuna. Tað sum tó hevur meira áhuga er, at tveir av hesum eru limir í fiskasøluni og vita tiskil hvat teir tosa um. Hinvegin metti stjórin í fiskasøluni skipanina at vera nóg góða sum so. Allir partar undirbygdur síni sjónarmið við tølum, men tølini hjá fiskasøluni haltaðu tó, tí Danmark varð ikki

tikið við í sammetingini. Og vit vita, at tað eru júst danir, sum gjalda munandi meira fyri okkara tosk, sum teir nýta til somu framleiðslu sum okkara egnu flakavirki.

SVARIÐ frá fiskasøluni til teir limir, sum ikki meta galdandi skipan nóg góða, er at teir kunnu bert melda seg úr fiskasøluni, um teir ikki eru nøgdir. Hetta fall formanninum í reiðarafelagnum fyri brósti. Hann er eisini limur í fiskasøluni og medeigari av einum flakavirki. Vit skilja hann væl og halda eisini, at so einfalt eigur eitt orðaskifti um fiskasølumál ikki at verða kóvt. Tað er nevnliga ikki bert at melda seg út. Fiskasølan veitir flakavirkjunum aðrar sømdir enn júst at selja fiskin. T.d. við fígging og útvegan av pakktilfari. Hetta eru veitingar sum eingin ivi er um at flakavirkini ynaska at varðveita. Og hetta er tann »klemma« sum fiskasølan hevur á virkjunum, og sum ger at fiskasølan hevur faktiskt monopol. Tann stóra atfinningin móti fiskasøluni er tí sjálv skipanin. Sæla og vørmenning er virkjunum fullkomiliga óviðkomandi. Tí eru hetta økir, sum eru alt ov miðsavnað í heilt fáum hondum. Vit kunnu saktans fáa meira burtur úr við verandi fiskasøluskipan, um virkini eisini vóru við í søluarbeiðinum, og tey eisini finga møguleika fyri at selja ein part av teirra framleiðslu. Hetta vil geva teimum eina føling við marknaðinum, sum er neyðug fyri at tey skulu kunna gera eina kvalifiseraða meting um fiskasølan ger eitt nóg gott arbeiði.

MEN vónandi fer ein komandi prísásetingarskipan at føra við sær, at úrslitið hjá virkjunum í størri mun verður treytað av hvat tey kunnu fáa fyri teirra framleiðslu. Hetta fer helst eisini at føra við sær, at virkini sjálvi fáa ein áhuga fyri at »liberalisera« sjálva fiskasøluna.

HER tykist so merkligt tað ljóðar at vera størst mótstøða hjá teimum sum sjálvar kalla seg »liberalar«. Skiljið tað hvør ið vil.

Tillukku,
John Sigurd og
vælgagnist

John Sigurd hevur fingið tað bláa stemplið.

Tað fekk hann í sjónvarpssendingini týskvöldið tá hann vitjaði finaklubba hjá Alberti á Argjum.

Sjálvr restaurationsstjórin segði gott fyri honum. Hann hevði kent John Sigurd í 10 ár, so hann ivaðist ikki. John Sigurd er hampamaður og er ikki vanur at órógva fólk ella kuta handseymaðar leðursofur upp. Sjónvarpsmaðurin varð góðtíkin við brestin.

Sjálvandi fróast vit allir hansara andsfelagar í føroyska fjelmiðlaheiminum. Tað hava vit alla orsök til.

Hann er jú ein av okkara...

Men ivasat verður hvussu øðrum fer at gangast, sum vilja sleppa gjøgnum nálareyggað á Argjum. Sjónvarpsmaðurin gjørdi sitt itarsta fyrri at spyrja hvør annar kundi sleppa við, tí sjálvandi verður ikki serliga spennandi hjá honum at sita einsamallur har úti.

Jú, segði restaurationsstjórin, eftir at hava hugsað seg væl um: Forrætningsmenn og politikarar — fyrst og fremst.

Ja men, skal ein annaðhvørt vera politikari ella forrætningsmaður fyrri at sleppa upp í part, spurdi

hin forvitni sjónvarpsmaðurin?

— Tja, nnei, nei, nei, segði restaurationsstjórin. Men hann legði stóran dent á: IKKI EIN OG HVØR.

— Tú skilir tað, John Sigurd. Vit hava gull loft, og hondseymaðar leðursofur, so hetta er sjálvandi ikki fyrri ein og hvønn. Og menuin — hon er bert fyrri kræstnar gómur, sum koma úr Paris ella New York til dømis. Hetta skal jú vera restauratión á globalum støði, segði stjórin.

Tað skilti sjónvarpsmaðurin sjálvandi, og spurdi alspentur um nakað drekandi fekt í finaklubba.

Tá stúrsaði stjórin við. Hann rendi eyguni eftir sjónvarpsmanninum og skeitt eftir teimum rokfullu hillum um fløskum: Nei, so avgjørt ikki!?

heilsan og vælgagnist
Torfinn

Svar til Sólrun

»Aids og 'normalur' homoseksualitetur« er heitið á einum ekstremum lesarabravi í Dagblaðnum 24. nov. Ein, ið nevni seg Sólrun, spyr hvi mannaættin leitar »sum óð eftir heilivági móti tí heimsufatandi drepani söttini AIDS — tey leita jú sum í blindum, tí hin besti heilivágurin ella verja kom jú á tíðarinnar morgni klárur at taka í nýtslu nú fyri hvønn tann sum vil«. Síðani er tað heldur langa brævið fylt við bibliu-citatum, heili 8 í tali, og endar brævið við orðunum »ein dag fara tit at sanna, at...« Fyri tað ikki skal vera lygn eru bibliu-citatini sorteraði í bólkum við kronologiskum yvirskriftum í besta miðaldarliga stili: »Orsök-in«, »einasta bjarging«, »løn syndarinnar« og at enda sjálvandi »vendið við«.

Tað ógvuliga »sparsommiliga« litla petti, sum kemur úr Sólruna egna munni, gevur meir enn so stoff til eftirtanka. Fyri tað fyrsta sær tað út til at hon meinar, at homoseksuel skulu ikki hjálpa, um tey verða rakt av AIDS og alto pinast ihel, sum henda ræðuliga sjúka tíverri inniber, og hetta má í roynd og veru sigast at vera ein fascistiskur holdningur. Fyri tað næsta »heldur« hendan meiningin ikki eingang, eftirsum tað fyrri so vilt er um at vera utt at tosa um bara homoseksuel, sum veraandi í vanda og tendensurin í útviklinginum er heilt klárt, at meira og meira heteroseksuel verða smittað, og um ikki so nógv ár, eru tað mest

heteroseksuel, sum hava AIDS. Meinar Sólrun so eisini, at hesi menniskju skulu liða tann ræðuliga AIDS-deyðan ella ganga í teirri óhugnaligu óvissuni, kanska alt livið? Og fyrri tað triðja, hvat við blóðarum og øðrum, ið fingið hava sjúkuna av heilt øðrum orsökum enn kynsligum? Skulu tey eisini lata liv við sama argumenti, nevnliga, at tey »kundu latið vera«? Ja, sjálvt Sólrun átti at hoyrt, hvussu absurd hatta ljóðar, og eftirhondini átti tað at verið gingið upp fyri sjálvt tey mest tornæmu (sum t.d. Sólrun), at sjúkna sum so einki hevur við t.d. biologiiina hjá júst homoseksuelum at gera. Hon kann raka øll, eisini teg, góða Sólrun!

Tí er hetta lesarabráv einki annað enn ússalig roynd at leggja eftir homoseksuelum, men úrslitið má tibetur sigast at vera púra láturligt, men

eisini grátligt. Láturligt, tí at brævið sum heild er so sjálmótsigandi, grund og rætt og slætt vánaligt, at ein bara fær hug at flenna at tí og timir ikki at svara aftur, men ger tað kortini, tá tað samstundis er grátligt, at nakar veruliga gongur runt í okkara vælupplýsta vælferðarsamfelagi og er so skelkandi óupplýstur.

Og at enda: Hvat er tað forrestion fyrri hópisleys yvirskrift? At vera normal er populært definerað sum at fylgja normum, hvat homoseksualitetur ikki ger í traditonellum forstandi, tó at hann hevur verið til lika leingi sum heteroseksualitetur, men eftirsum orðið stendur í gáasareggum, skal tað evt. skiljast ironiskt, alto ónormalur homoseksualitetur, ella hvat? Ótrúligt satiriskt begávili, Sólrun eigur! Til eina aðru ferð átti hon antin undirbyggt eitt lesarabráv betur, ella hildið munn og ikki gjørt seg sjálva til rúkk.

Leyvan

Tøkk til
yvfrfriðingar-
nevndina

Það vóru eini gleðilig tíðindi, sum Útvarp Føroya bar Føroya fólk um kvöldið tann 25. november 1986, nevnliga, at Fjallavátn bleiv friðað.

Av skaða blivur ein klókur, er orðafelli — er í sannari merking. Dýrt varð góðið, aðrenn teir vaknaðu. Eiðisvatn og øll fornminni har um leiðir máttu gjalda prisin og

allar tær hundræðals milliónir, sum skattaborgararnir skulu gjalda í komandi tíðum.

Aftan á at Eiðisvatn hevði fingið banasár, komu so hesi góðu tíðindi. At viðganga, at ein hevur gjørt skeivt er ein æra, t eiga tit í dag tøkk uppi borna fyrri at friða fjalla vatn. Men liggur ikki okkurt djúpari aftanfyrri friðingina — jú, tað ger.

heilsan Theodor Dahl